

МУХІНА Галина,

*доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін факультету № 1, кандидат
педагогічних наук, доцент, Донецький
державний університет внутрішніх справ*

ЩОДО ГАРАНТУВАННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах, коли війна змінює всі сфери людського життя, науково-педагогічному складу закладів вищої освіти необхідно звернути увагу на задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти, майбутніх фахівців у різних сферах знання в інший (відмінний від традиційного) спосіб. Війна стала викликом для всього українського суспільства і тому вже у березні 2022 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану».

Згідно зі статтею 57-1 здобувачам освіти, працівникам закладів освіти, установ освіти, наукових установ, у тому числі тим, які в умовах воєнного стану вимушені були змінити місце проживання, залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від їхнього поточного місця перебування, на час особливого періоду, гарантується певні права, а саме: організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників; збереження місця роботи, середнього заробітку, виплата стипендії та інших виплат, передбачених законодавством; місце проживання (пансіон, гуртожиток тощо) та забезпечення харчуванням (у разі потреби) [1].

Система вищої освіти в Україні не стала винятком, і тому саме дистанційна освіта (далі ДО) стає помітною складовою цієї системи як найбільш перспективна, зручна та інтегральна форма одержання знань у нових умовах.

На сьогодні значна кількість здобувачів освіти, працівників закладів, установ освіти, наукових установ вимушена змінити місце проживання (перебування), крім того організація здобуття освіти в очній формі несе значні ризики для життя і здоров'я всіх учасників освітнього процесу. Тому саме дистанційна освіта (далі ДО) стає помітною складовою цієї системи як найбільш перспективна, зручна та інтегральна форма одержання знань у нових умовах.

Дистанційні (або онлайн) технології є основою для взаємодії суб'єктів освітнього процесу як у змішаному навчанні, так і в дистанційному. У дистанційному навчанні опосередкована взаємодія суб'єктів засобами онлайн-технологій є визначальною. Такий вид навчання визначено Законом України «Про освіту» як окрему форму здобуття освіти – дистанційну [3].

Слід наголосити на тому, що в умовах ДО головними завданнями викладача для досягнення успіху у викладанні дистанційного курсу, на думку вченого-педагога Мура, є створення умов, за яких взаємодія учасників освітнього процесу організовується з мінімальним втручанням у діяльність

здобувачів вищої освіти, не менш важливим завданням є грамотне спілкування з ними, адже навчання – це, перш за все, спілкування, що відбувається між викладачем та тими, хто навчається, які взаємодіють, у процесі якого відтворюються та засвоюються знання та досвід (у тому числі й досвід творчої діяльності), накопичені людством.

Ще раз акцентуємо увагу на тому, що процес навчання не є виключно процесом передачі певної інформації освітнього характеру. ДО в умовах воєнного часу, будучи підсистемою освіти виконує такі функції, як соціально-відтворювальна, функція просвітництва, функція соціалізації особистості, функція формування мотивації особистості до самопізнання та самонавчання, функція формування «людини культури», функція створення і відтворення культури спілкування і прийняття рішень, функція забезпечення конкурентоспроможності людини на ринках праці, функція інтелектуального онтогенезу тощо [2, с. 46-47].

Тому, на нашу думку, на сьогодні важливо вміти керувати дистанційним освітнім процесом, розуміючи, що цей процес – це не нейтральний інструмент, а філософська культура з її цінностями, яку необхідно не тільки зрозуміти, але й узяти до уваги. Для всебічної реалізації можливостей ДО в умовах воєнного стану необхідно використовувати такі освітні технології, які об'єднують, а не ізолюють викладача і студентів один від одного, бо в основі освітнього процесу завжди знаходиться й буде знаходитися людський фактор.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» від 15.03.2022 року. – URL: <https://v.gd/KEG34D> (дата звернення 19.04.2022).

2. Глушкова Г.М., Мухіна Г.В. Значення педагогічної комунікації в реалізації когнітивних стратегій. Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: матер. Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 29-30 травня 2020 р.). Суми: Сумський державний університет, 2020. 272 с., С.46-47.

3. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової та вищої освіти. Міністерство освіти та науки України. – URL: <https://v.gd/isbLS3>. (дата звернення 19.04.2022).

НІКОЛЕНКО Ксенія,

доцент кафедри соціально-гуманітарних та загально правових дисциплін факультету № 1, кандидат філологічних наук, Криворізький навчально-науковий інститут Донецького державного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Під час воєнного стану для представників органів державної влади є